

GAZETA LWOWSKA

PRENUMERATA:

Miejscowa miesięcznie: bez dostawy do domu 4:80 — z dostawą 5:30 — Zamiejscowa miesięcznie z przesyłką pocztową 5:30 — Zagranicą 7:00 zł.
P. K. O. 141.690.

WYCHODZI CODZIENNIE O GODZINIE 3-ej PO-
POŁUDNIU Z WYJĄTKIEM DNI POŚWIĄTECZNYCH

CENA NUMERU 20 gr.

Biura Redakcji i Administracji: pl. Smolki 3. I. p.
Telefon Redakcji 21-18, Administracji 21-17.
Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 11 do 12
Listy należy frankować. — Reklamacje otwarte wolne od opłaty

Wielki tydzień Woje- wództwa lwowskiego.

Po zwiedzeniu Wielkopolski i Pomorza, po odsłonięciu w Gnieźnie, kolebce Narodu naszego, pomnika Bolesława Chrobrego, po podróży w dalekie i mieszane pod względem narodowościowym Kresy wołyńskie, po odebraniu na wawelskim Zamku hołdu krakowskiej ludności, przysłała kolej na wschodni bastion polskości, ową krainę pograniczną, ziemię krwawych bojów kresowego rycerstwa ze wchodnimi wrogami Rzeczypospolitej, na ziemię lwowską.

Drogą, zdobną w biało-czerwone chorągwie i kwiecie, rzędem bram triumfalnych, w wielkim dusz entuzjazmie wzniesionych, chlebem i solą witany przez wielkich, maluczkich i najmniejszych, przekroczył Pan Prezydent Rzeczypospolitej granice owego Województwa, którego stolicą jest miasto »semper fidelis«, miasto, które ma lwa w herbie i lwa w sercu, miasto o poszczerbionych kulami i granatami murach, na którego redutach jasnie dumny krzyż »Virtuti Militari«.

Otwierają się na przyjęcie Dostojnego Gościa, co widomym reprezentantem jest Rzeczypospolitej Majestatu, bramy miast i bramy serc ludzkich; rodzi się w naszych oczach wielka legenda, która pójdzie z pokolenia w pokolenie o Panu wielkim i dobrym, co na królewskim Zamku w Warszawie mieszka i śladem królów dawnych tej ziemi w lud idzie, by jego potrzeby i troski poznać, by go o potrzebnej opiece Państwa upewnić; by z nim węzły nierozzerwalne, mocarne, z nim serdeczne zadzierżgnąć.

I staje się cud nad cudami; oczy się ze zdziwienia przeciera; pierzcha, gdzieś codzienne swary partij i narodowości; przed Wielkim Gościem stają przedstawiciele, nie tego czy innego odłamu społecznego, politycznego, narodowościowego a staję społeczeństwem w harmonijnym uczuć rytmie cała ludność ziemi te zamieszkująca, ludność garnąca się chętnie i ufnie pod opiekuńcze skrzydła Białego Orła, pod którym jej dobrze i spokojnie.

W tym właśnie momencie tkwi wielkie znaczenie tej historycznej podróży; jest ona najdosadniejszym, najsilniejszym znakiem jednolitości całej ludności Państwa w rzeczach najbardziej zasadniczych. Szary dzień przynosi setki i tysiące rozbieżności, czasem bardzo nawet przykrych i namiętnych; gdzie natomiast idzie o uroczystą deklarację jedności, tam nie ma wyjątków ni różnic. Rozwiewa się wrzawa o niezadowoleniu tej czy innej warstwy, jednej czy drugiej narodowości, a w jej miejsce wstępuje szczery, jednobrzmiący głos wszystkich uznających, ceniących i pragnących zcementowanej, mocnej jedności Państwa.

W tym wielkim koncercie serc, w wielkim chórze uczuć, wyrażanych Dostojnemu Gościowi w Jego po Polsce podróży chcielibyśmy, aby nasz głos, głos starej lwowskiej ziemi, wiernej, ufnej i nieugiętej, naigłówniej donosił do Niego, choć wiemy, że Mu Polska cała równie jest miłą i drogą. Wielka radość, zrozumienie doniosłej chwili historycznej, przepelnia nasze

P. Prezydent Rzplitej w Łańcucie i Leżajsku.

Gorące powitanie ze strony ludności.

Łańcut, 21 lipca. (PAT.) W sobotę rano P. Prezydent Rzplitej opuścił Przeworsk, udając się do Łańcuta, ordynacji Alfreda Potockiego. P. Prezydent, przy dźwiękach Hymnu Narodowego, w towarzystwie Wojewody Gołuchowskiego oraz generałów Galicy i Wiczorkiewicza przeszedł przed frontem kompanii honorowej, poczem pożegnawszy się z ks. Andrzejem Lubomirskim, odjechał w dalszą drogę żegnany owacyjnie przez zgromadzone wzdłuż drogi tłumy ludności.

O godz. 10.25 samochód P. Prezydenta zatrzymał się przed bramą triumfalną przy wjeździe do Łańcuta. Wśród entuzjastycznych okrzyków zgromadzonej publiczności i bicia dzwonów, przeszedł P. Prezydent przed frontem szwadronu 10 p. strzelców konnych. Pierwszy przemówił do Dostojnego Gościa wielce wzruszony, sędziwy, 83-letni ks. Biskup sufragan przemyski Fiszer, składając hołd Pierwszemu Obywatelowi Rzplitej i dziękując, że raczył odwiedzić tutejsze m. Januszewski, wręczając P. Prezydentowi chleb i sól.

Wśród entuzjastycznych okrzyków wsiadł P. Prezydent do samochodu i odjechał na zamek łańcutcki, gdzie powitany został przez ordynata Alfreda Potockiego. Po krótkim odpoczynku, P. Prezydent zwiedził wspaniałe urządzone ogród, stajnie, wozownie, obory, oranżerie i cieplarnie.

Po śniadaniu i krótkim odpoczyn-

ku P. Prezydent w towarzystwie ordynata Potockiego oraz świty wyjechał o godz. 13.50 do Leżajska. O g. 14.50 P. Prezydent zatrzymał się przed bramą triumfalną m. Leżajska. Wśród bicia dzwonów, przy dźwiękach Hymnu Narodowego przeszedł P. Prezydent przed frontem honorowego plutonu Strzelca, wysłuchał powitalnego przemówienia burmistrza Wodzińskiego, poczem kolejno witał się z delegacjami. Po powitaniu P. Prezydent wraz z otoczeniem udał się do starożytnego klasztoru OO. Benedyktynów, gdzie powitany został przez ks. gwardjana Kominka, który oprowadził P. Prezydenta po klasztorze, pokazując między innymi godnie uwagi, jedne z największych w Europie, piękne organy ofiarowane przez króla Jana Sobieskiego. Żegnany przez duchowieństwo, odjechał P. Prezydent drogą powiatową oraz leśną przez Brzezie do pałacu myśliwskiego w Julinie, skąd po odpoczynku, udał się na polowanie na rogacza. O godz. 21 ordynat Potocki wydał na cześć Dostojnego Gościa obiad, w którym wzięli równy udział Wojewoda Gołuchowski z małżonką, ks. Andrzej Lubomirski, Zygmunt Zamoyski i inni.

W czasie deseru ordynat Potocki wznosił toast na cześć Dostojnego Gościa. Po obiedzie P. Prezydent Rzeczypospolitej udał się na spoczynek.

Łańcut, 21 lipca. (PAT.) Dzień dzisiejszy spędził P. Prezydent Rzeczypospolitej w siedzibie p. Potockie-

go, zwiedzając piękny zamek, oprowadzany przez gospodarza. O godz. 11 udał się P. Prezydent do miejscowego kościoła, gdzie odprawione zostało uroczyste nabożeństwo. Ustawione wzdłuż ulic tłumy zgotowały Dostojnemu Gościowi burzliwą owację a kiedy powóz zbliżył się do kościoła, orkiestra odegrała hymn narodowy. P. Prezydent przeszedł przed frontem kompanii honorowej Strzelca, poczem przywitał się z przedstawicielami miejscowych władz i korpusu oficerskiego. Następnie udał się P. Prezydent do poradni przeciwgruźliczej, mieszczącej się w Ordynacji Potockich, poczem przyjął w parku zamkowym defiladę straży pożarnej zamkowej i straży okolicznych gmin oraz organizacji Przysposobienia Wojskowego.

O godz. 13 odbyło się śniadanie, poczem po krótkim wypoczynku P. Prezydent udał się o godz. 15 do zakładów przemysłowych ordynacji. Po zwiedzeniu obiektów fabrycznych P. Prezydent udał się do miejscowości Dydni, gdzie w charakterze prywatnym odwiedził swego kolegę prof. Klinga, u którego zabawił do godz. 19, a następnie powrócił na zamek, gdzie o godz. 21 ordynat Potocki wydał na cześć Dostojnego Gościa obiad. Po krótkim celu Pan Prezydent udał się na spoczynek. Jutro o godz. 19 P. Prezydent wyjeżdża z Łańcuta i przez Albigowę uda się na objazd terenów naftowych.

Fala upałów nawiedziła Europę.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 22 lipca. Z całej Europy nadchodzą wiadomości o wielkich upałach. W Berlinie dzień wczorajszy był rekordowy, termometer bowiem wskazywał 40° C. Pogotowie ratunkowe interwenjowało w kilkunastu wypadkach porażań. W Wiedniu zanotowano wczoraj 39°, w Rzymie zaś

38° przy stałej tendencji do dalszego wzrostu.

W Polsce fala upałów ogarnęła przedewszystkiem zachodnią i środkową część kraju. W Warszawie korzystając z niedzieli, wyjechało wczoraj około 150 tys. osób na letniska, lub spędziło dzień na plażach.

Dalsze rokowania o miejsce obrad konferencji likwidacyjnej.

Berlin, 21 lipca. (PAT.) Teleg. Union powołując się na informacje swego korespondenta londyńskiego, twierdzi, iż wybór Brukseli, jako miejsca obrad konferencji politycznej, uważany jest obecnie w kołach londyńskich za pewny. Równocześnie zaprzeczają wiadomościom, jakoby Mac Donald zamierzał nie brać zupełnie udziału w konferencji, mającej się odbyć poza granicami Anglii i podkreślają, iż premier angielski uczestniczyć będzie w tej konferencji, obradującej poza Londynem, tylko przez kilka dni, a kierownictwo delegacji brytyjskiej obejmie kanclerz skarbu Snowden.

Berlin, 21 lipca. (PAT.) »Kreuzzeitung« podając wiadomość o prawdopodobnym porozumieniu między rządem angielskim a francuskim co do zwołania konferencji politycznej w Brukseli kombinuje, jakoby wysiłki obu wspomnianych rządów skierowane być miały obecnie w stronę pozyskania Niemiec dla tej decyzji. — »Kreuzzeitung« oświadcza, że nie może wyobrazić sobie, aby rząd niemiecki ze szczególnym zadowoleniem odnosił się miał do planu zwołania konferencji, której obrady poświęcone będą sprawie likwidacji wojny, do miasta stołecznego Belgii.

KONFERENCJA W SPRAWIE ROZKŁADU JAZDY.

Warszawa, 22 lipca. (A. W.). W październiku b. r. odbędzie się doroczna, wielka konferencja zarządów kolejowych wszystkich państw europejskich, poświęcona ustanowieniu rozkładu jazdy na rok przyszły. Zjazdy takie odbywają się corocznie, w stolicach większych państw Europy. Obecna konferencja odbędzie się w Warszawie. W zjeździe weźmie udział około 400 delegatów wszystkich państw. Ministerstwo Komunikacji, które z ramienia Rządu będzie gospodarzem, przygotowuje się do godnego przyjęcia gości zagranicznych.

KOSZT OSUSZANIA POLESIA.

Warszawa, 22 lipca. (A. W.). Według projektu Ministerstwa Robót Publicznych osuszenie bagien poleskich, budowa kanałów odwadniających kosztować będzie około 130 milionów zł.

KANCLERZ MUELLER POWAŻNIE CHORY.

Berlin, 21 lipca. (PAT.) Biuro Wolffa donosi z Heidelbergu, że bawiący obecnie na kuracji w miejscowości Nörgerheim kanclerz Mueller, zachorował nagle na serce. Wezwani telegraficznie trzech lekarzy, polecili dokonanie natychmiastowej operacji, która odbyła się dziś o godz. 5 popołudniu. Stan chorego uważać należy za poważny.

serca; brak czasami słów odpowiednio mocnych i serdecznych. Może mocniejszym, może serdeczniejszym przeto będzie to proste witanie Cię, Panie, chlebem i solą i łą radości i tym pra-

starym okrzykiem, którym tu ongiś królów witano »A witajże nam, witaj, miły Gospodynie!«

Pesymizm „Starego Tygrysa“.

Co mówi o wojnie i pokoju nestor polityków francuskich.

Londyńskie czasopismo „Referee“, które poświęciło swój ostatni numer roztrząsaniu na temat Traktatu Wersalskiego, ogłosiło w tym numerze również wywiad, zdobyty przez swego współpracownika u Jerzego Clemenceau.

— Co myśli pan o obecnej sytuacji światowej, a specjalnie o sytuacji we Francji? — zagadnął byłego premiera angielskiego dziennikarz.

— Będzie ona zadowalającą dopóty, odpowiedział Clemenceau, dopóki będzie utrzymana równowaga sił na kontynencie europejskim. O tem, jak wiele zużyto wysiłków w ciągu 10 lat od ukończenia wojny, by tę równowagę utrzymać, świat wie bardzo mało...

Z chwilą, kiedy odrodzi się niemiecki imperjalizm, równowaga ta musi runąć — a potem przyjdzie wojna, stokroć krwawsza i bezwzględniejsza od poprzedniej. Nie zatrzymają jej wówczas ani dyplomaci, ani pacyfistyczni działacze.... Wojna runie na świat jak straszliwa nawałnica... Zapytuje pan o wartość układów, traktatów, paktów?... Będą one miały niestety tę samą wartość, co ów „świsstek papieru“, gwarantujący bezpieczeństwo Belgii na początku wojny...

Po tych dość pesymistycznych wyrzuceniach, „Stary Tygrys“, który

bardzo niechętnie wogóle rozmawia z dziennikarzami, a rzadko mówi o sobie samym, powiedział:

— „Mam już 86 lat... Ale to niema żadnego znaczenia, bo jakkolwiek długo żyłby człowiek, zawsze to życie będzie zbyt krótkie, by usprawiedliwić czemś pożytecznym bytowanie człowieka. Bywa wszakże i tak, że... życie bywa zbyt długie, by mogło wciąż jeszcze interesować innych. Traci ono swój sens wówczas jedynie, kiedy wyczerpane są wszelkie możliwości w niem zawarte... Ciekawi pana, jakimi sposobami zachowałem swe siły do tego wieku?... Mój sekret niema w sobie nic zagadkowego... podzielię się nim z każdym: jem niewiele, nie piję prawie wcale, chociaż dawniej pijałem sporo, czytam, piszę... gimnastykuję się... Tak, mam bardzo wiele do zawdzięczenia gimnastyce. Do 50-go roku życia nie opuściłem ani jednego dnia bez ćwiczeń rannych... A miałem przecież w swoim życiu sporo takich dni, kiedy... sytuacja człowieka, czyniącego ćwiczenia gimnastyczne, mogłaby się wydać conajmniej „groteskową“... Tak, jeszcze jedno!... Nie zapominałem w życiu o tem, że... moje osobiste sprawy są najmniej ważnym szczegółem mego życia...“

Tak mówi „Stary Tygrys“ — „Ojciec Pokoju“...

Plany Radosławowa.

Jak wiadomo, parlament bułgarski przyjął przed zamknięciem wiosennej sesji projekt ustawy o amnestji politycznej, która zastosowana zostanie również do znanego polityka bułgarskiego, Radosławowa, przebywającego już od lat dziesięciu w Niemczech na wygnaniu. Radosławow był premierem bułgarskim w chwili, kiedy Bułgaria zdecydowała się wypowiedzieć wojnę państwu koalicyjnym i stanąć po stronie państw centralnych. Decyzja ta, jak wiadomo, okazała się w następstwach swych fatalną dla Bułgarii, która wojnę przegrała i po dziś dzień odczuwa bolesne skutki tej porażki.

Radosławow po przewrocie zmuszony był opuścić ojczyznę i szukać azylu w Niemczech. Obecnie czasy wygnania skończyły się dla niego. Jak donosi sfojskie „Utros“, Radosławow przyjął wiadomość o uchwaleniu

amnestji ze szczerą radością i postanowił niezwłocznie zrobić z niej użytek. Gdy tylko stan jego zdrowia się poprawi, wyjedzie do kraju, gdzie pragnie natychmiast rzucić się w wir życia politycznego. Radosławow pragnie resztę swego życia poświęcić działalności politycznej, kontynuując dzieło, które rozpoczął przed 40 laty, zakładając stronnictwo narodowo-liberalne. W dziedzinie polityki wewnętrznej chce Radosławow popierać dotychczasową politykę posła Smilowa, który w czasach ostatnich był faktycznym przywódcą partji narodowo-liberalnej. O ile zaś chodzi o politykę zagraniczną, to zamierza Radosławow propagować w Sofji ideję ściślejszej współpracy z Niemcami, z którymi, zdaniem jego, wiąże Bułgarię rozmaite wspólne interesy (kwestja mniejszościowa, problem reparacyjny itd.).

C.

Jednolity regulamin dla komitetów rozbudowy.

Brak jednolitego planu działania był dotąd wielką przeszkodą w ratowaniu ruchu budowlanego, powodując chaos, w którym trudno było się zorientować. Z powodu braku jednolitego regulaminu poszczególne Komitety Rozbudowy Miast rządziły się każdy na swój sposób. Jak wiemy, obecnie każde miasto mające ponad 5000 mieszkańców obowiązane jest utworzyć Komitet rozbudowy. Rady miejskie mają obowiązek wytyczyć tym komitetom plan działania, czego dotąd znaczna ich część nie czyniła.

Dopiero w związku z tegorocznym ograniczeniem kredytów budowlanych i przy okazji badania konieczności inwestycyjnych miast oraz działalności komitetów rozbudowy tych miast w jasnym świetle uwypuklił się chaos w tej gospodarce. Z tego względu też Ministerjum Spraw Wewnętrznych poleciło przypomnieć radom miejskim ich obowiązek uchwalenia regulaminu dla miejskich komitetów rozbudowy oraz zaleciło ułożenie tych regulaminów według opracowanego wzoru przez Państwową Radę Rozbudowy Miast. Do programu tego powinny zastosować się regulaminy wszystkich miejskich komitetów rozbudowy.

Do zadań obowiązkowych dla komitetów rozbudowy należą: opracowanie planów zabudowania terenów, przeznaczonych na rozbudowę oraz rozplanowywanie gruntów, przeznaczonych na ogólne potrzeby gminy miejskiej, stawianie wniosków

w sprawach udzielania pożyczek budowlanych z funduszków i na cele przewidziane w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej o rozbudowie miast, badanie sposobu użytkowania mieszkań przez osoby i instytucje, którym zostanie okazana pomoc kredytowa lub terenowa, czuwanie nad tem, aby podatek od placów niezabudowanych pobierany był w sposób i w rozmiarach odpowiadających istotnym cenom szacunku gruntu.

Poza temi obowiązkowymi dla każdego komitetu rozbudowy zadaniami, rady miejskie mogą wkładać na komitety inne zadania, które traktowane powinny być w stosunku do potrzeb lokalnych.

Jednocześnie Min. Spraw Wewnętrznych zwróciło uwagę na to, że pożyczki z państwowego funduszu pożyczkowego powinny być używane wyłącznie tylko na sfinansowanie budowy domów mieszkalnych. Niedopuszczalną jest rzeczą — twierdzi Ministerjum — przyznawanie przez komitety rozbudowy z kontyngentu kredytów budowlanych pożyczek na budowę pensjonatów, hoteli, domów dla uzdrowieńców, domów wypożyczkowych i t. p. oraz gmachów przeznaczonych na pomieszczenie szkół i urzędników bez względu na to, czy w ten sposób zostanie zwolniona pewna ilość lokali mieszkalnych zajmowanych dotychczas przez te instytucje w innych budynkach.

Gazyfikacja Polski.

Warszawa, 22 lipca. (AW.) Dnia 20 b. m. wrócił z Paryża inż. J. Konopka, dyr. Zw. Gazowni i Zakładów Wodoc. Inż. Konopka przeprowadził w Paryżu w imieniu organizacji samorządowych rokowania w sprawie gazyfikacji Polski z firmami francusko-belgijskimi. Rokowania te mają wi-

doki pomyślnego zakończenia. Gazyfikacja rozpocznie się od Górnego Śląska, gdzie wykorzystane będą gazy, wytwarzane przez polskie koksownie, które posłużą do zaopatrzenia w gaz początkowo G. Śląsk, Województwo krakowskie i Województwo kieleckie.

Wyjazd p. Czechowicza do Włoch.

Warszawa, 22 lipca. (A. W.). W związku z rokowaniami o udzielenie Bankowi Ziemiańskiemu kredytu przez koncern bankowy włoski Toe-

plitza, projektowana jest podróż naczelnego dyrektora Banku Ziemiańskiego Czechowicza do Włoch.

Zwiedzajcie Powszechną Wystawę Krajową w Poznaniu!

(w.)

Marjonetki na tronach.

Zwyczaj się uważać Indje za jednolitą kolonię angielską, walczącą obecnie o uzyskanie samodzielności, idącej możliwie daleko. A równocześnie w powieściach, a zwłaszcza w kinach pokazują nam maharadzów o cerze ciemnej, jeżdżących na słoniach i posiadających niesłychane skarby w złocie i drogich kamieniach. Jak to pogodzić ze sobą?

Indje, biorąc prawnie, składają się z dwu wielkich części: z części, należącej bezpośrednio do Anglii i przejętej w r. 1858 przez rząd angielski od Kompanji wschodnio-indyjskiej, i z części nibyto niepodległej, na którą składa się 552 państw i państewek pod władzą formalną miejscowych książąt, a pod bardzo intensywnym protektorem Anglii. Ta część nibyto niepodległa obejmuje 2/5 obszaru całych Indji i 1/5 ich ludności.

Państwa te posiadają obszary o wielkości bardzo rozmaitej, bo największe z nich Hejderabad, ma obszar Włoch i 13 milionów ludności, a najmniejsze obejmują zaledwie po parę wsi. Ustrój ich również jest rozmaity, naogół jednak nazwać go można niemal że średniowiecznym. W większości tych państw

władca ma prawo, nie pytając się nikogo, wtrącić poddanego swego do więzienia i skonfiskować jego majątek. W najbardziej postępowych istnieją cienie parlamentów, które mają zaledwo prawo wnoszenia petycji do władcy; a że maharadzowie nie zwykli oszczędzać swoich poddanych, gdy chodzi o monarsze potrzeby i przyjemności, tego dowodzi budżet jednego z najbardziej postępowych państw. Przewiduje on, 1.7 proc. wydatków na szkoły, 1.6 proc. na higienę publiczną a 23 proc. na potrzeby władcy i jego rodziny.

Wskutek tego sytuacja w Indjach jest dosyć skomplikowana. Wielki ruch indyjski, dążący do samodzielności i do postępu, jest niewygodnym zarówno dla Anglii, jak i dla książąt indyjskich, którzy obawiają się skasowania swoich tronów na rzecz jednolitego dominium indyjskiego. Z drugiej strony książęta, w formie zresztą delikatnej i ostrożnej, usiłują się bronić przeciw protektoratowi angielskiemu, który odebrał im troskę o politykę zagraniczną, wojsko, kolej, pocztę i t. d., a wzamian zato zagwarantował władcom opiekę na wypadek wybuchu niezadowolenia u poddanych, którzy tak długo byli cierpliwi, że mogą już wreszcie przestać nimi być. Ta opie-

ka uprawnia jednak Anglję do wglądania w stosunki wewnętrzne i do usuwania zbyt krzyczących nadużyć ze strony władców.

Książęta indyjscy, jak wszystkie zwady obecnie na świecie, mają swoją organizację, t. zw. Izbę książąt. Kolegium to postanowiło wyzyskać kłopoty, które ma Anglja obecnie z ruchem niepodległościowym indyjskim, i zażądało uregulowania prawnego problemu protektoratu w stosunku do niezależnych państw.

Jeden z najświetniejszych adwokatów angielskich, Sir Leslie Scott, wypracował to podanie, którego dwa główne postulaty domagają się ustalenia, że władcy indyjscy podlegają jedynie tylko królowi angielskiemu, i że ograniczenie suwerenności nie może sięgać poza układy zawarte z koroną.

Komisja, utworzona w tej sprawie a złożona wyłącznie z Anglików, wypracowała raport, od nazwiska swego autora noszący nazwę raportu Buttlera, który z pewnością nie wywoła zadowolenia w Izbie książąt. Anglja godzi się na to, by władcy indyjscy podlegali jedynie królowi angielskiemu, lecz króla tego w stosunku do nich będzie reprezentował jedynie tylko wicekról Indji, a nie jak dotąd, wicekról wraz ze swoimi ministrami. W ten sposób Anglja z góry już, na wy-

padek wprowadzenia autonomji indyjskiej, zabezpiecza się przed oddaniem kontroli nad księstwami w ręce ministrów Hindusów.

W drugiej kwestji Anglja odrzuca myśl prawnego ograniczenia protektoratu. Nie układy maja być miodrajne w tej kwestji, lecz interes imperjum, zwyczaj i sytuacja i w tych ramach, zakreślonych niezwykle szeroko, rząd angielski zastrzega sobie swobodę postępowania w stosunku do książąt. Może ich więc szachować ruchem autonomistycznym, może ich karać interwencją za ich nieposłuszeństwo, może, jeśli uzna za stosowne, z despoty wschodniego uczynić cię monarchy.

To jednak jest rzeczą pewną, że w grze, którą trzy czynniki, a mianowicie: rząd angielski, ruch niepodległościowy i książęta indyjscy prowadzą o supremację w Indjach, ci ostatni są czynnikiem najsłabszym i skazanym na bliższą czy dalszą zagładę. Są dziś już jedynie ukoronowanymi marjonetkami w ręku Anglii. marjonetkami, którym pozostał ten jedynie, ważny zresztą dla nich bardzo przywilej, że mogą zły swój humor wywierać na swoich poddanych, i ich kosztem zaspokajać swoje najbardziej rozrzućnie zakreślone potrzeby i kaprysy.

